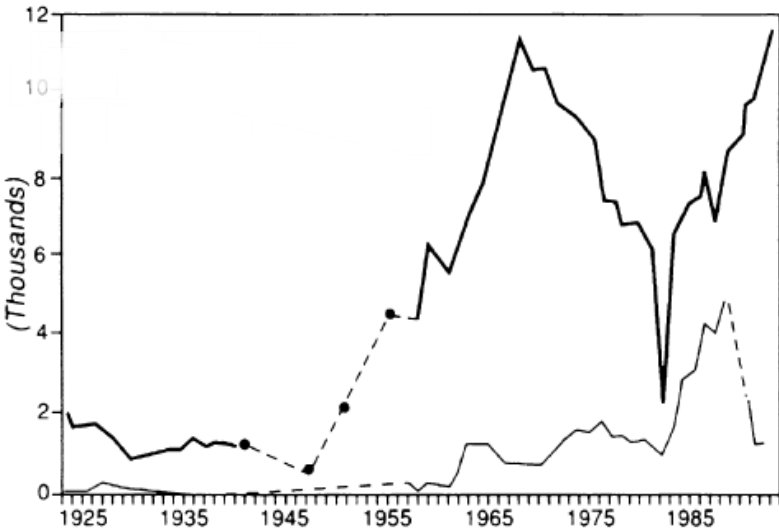
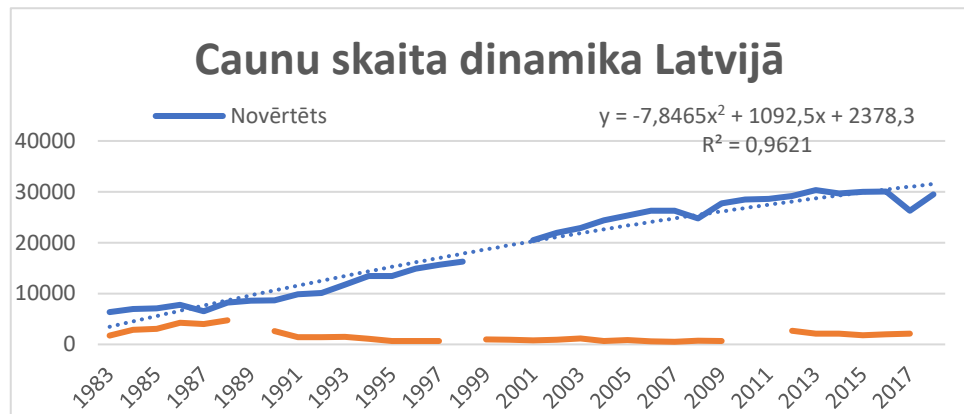


Piezīmes un atsaucis valsts līmeņa sugu aizsardzības mērķu (FRV) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

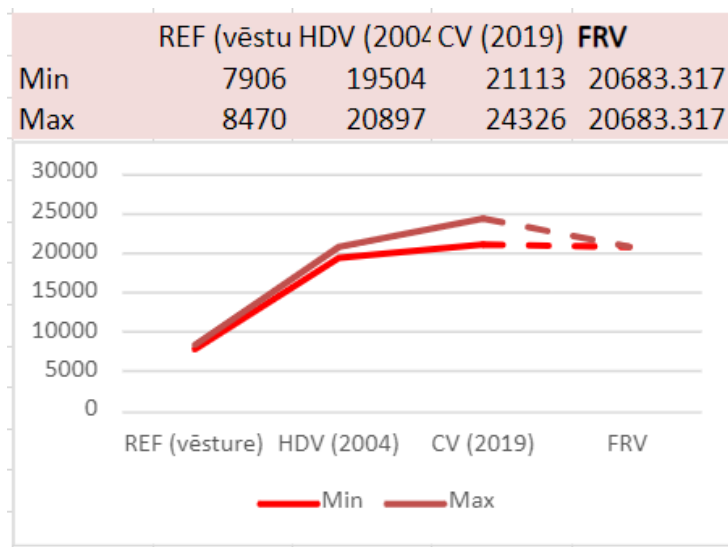
Sugas kods	1357
Sugas nosaukums	<i>Martes martes</i>
Eksperts	V. Pilāts
Darbs pabeigts	13.07.2023.
Vispārējās piezīmes	<p>Meža cauna <i>Martes martes</i> ir pašlaik Latvijā visbiežāk sastopamā plēsēju suga. Vēl XX gs. pirmajā pusē caunas uzskatītas par samērā retiem zvēriem, bet pēc Otrā pasaules kara sācies straujš to skaita pieaugums (1. attēls; Ozoliņš, Pilāts 1995).</p>  <p>1. attēls. Caunu skaita izmaiņas Latvijā XX gs. laikā (treknākā līnija- novērtētais skaits; tievākā- nomedīto caunu skaits; no Ozoliņš, Pilāts 1995).</p> <p>Visticamāk, skaita pieaugums turpinājies arī XXI gs. pirmajā desmitgadē, bet vēlāk, iespējams, nostabilizējies (2. attēls). Precīzu izvērtējumu apgrūtinā apstākļi, ka medību statistikā līdz 2014. gadam meža caunas netika nošķirtas no akmens caunām. Nav zināms, vai abu sugu īpatņu skaitliskā attiecība dabā ir tāda pati kā nomedīto īpatņu skaitliskā attiecība. XX gs. pirmajā pusē nomedīto akmens un meža caunu attiecība bijusi 1 : 4 (Lange 1970, citēts no Ozoliņš, Pilāts 1995), bet XXI gs. sākumā – 1 : 6 (Valsts meža dienesta medījamo dzīvnieku statistikas dati).</p> <p>Skaita novērtējums populācijās tiek veikts pēc Zemkopības ministrijas 20.06.2018. apstiprinātās kārtības Nr. 18 “Medījamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanas un pieļaujamā nomedīšanas apjoma noteikšanas metodika”.</p> <p>Tā kā 2. attēlā norādītajā laika periodā meža caunu populācijā reģistrēts skaita pieaugums, populācijas dinamika atbilst 4. variantam (ļoti tuvu gan 3. variantam) sugu aizsardzības mērķu noteikšanas vadlīniju 8. attēlā (Auniņš & Opermanis 2022).</p>



2. attēls. Abu caunu sugu īpatņu kopskaita izmaiņas Latvijā kopš 1980. gadiem (atbilstoši vietnē <https://www.vmd.gov.lv/lv/medijamo-dzivnieku-populacijas-noraditajiem-un-nepublicetiem-vmd-datiem>; apakšējā līkne: nometīto caunu skaits).

Nosakot valsts līmeņa sugas aizsardzības mērķus attiecībā uz populācijas lielumu un areālu, pamatā ņemti vērā dati, kas norādīti BD 17. panta ziņojumos. Tie savukārt balstās uz Valsts meža dienesta (VMD) medijamo dzīvnieku statistiku.

Izmantojot izvēlētās vērtības, kas aprakstītas zemāk, FRV atbilst **20683** indivīdiem (3. attēls).

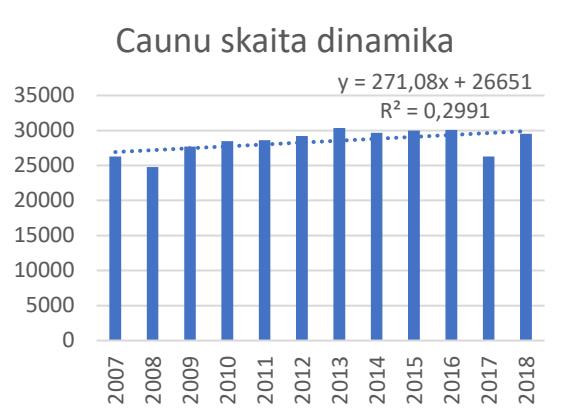


3. attēls. Aprēķinu kopsavilkums.

Piezīmes un pieņēmumi tabulu aizpildīšanā/izmantošanā

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Dati_FRP	
REF	Date	1991
	Popunit	i (indivīds)
	Min	7906
	Max	8470 Minimālās un maksimālās skaita vērtības ir pieņēmums, kas balstīts uz VMD medijamo dzīvnieku statistiku, kā arī uz meža un akmens caunu savstarpējo proporciju. Līdz 2014. gadam šajā statistikā skaita vērtējums dots caunām kopumā, nenodalot atsevišķi pa sugām. Pieņemts, ka akmens un meža caunu skaitliskā attiecība ir 1 : 4 (līdzīgi kā nomedīto akmens un meža caunu attiecība pirms Otrā pasaules kara (Lange 1970, citēts no Ozoliņš, Pilāts 1995)) vai 1 : 6 (kā tas bijis pēdējo 8 gadu laikā). 1991. gadā kopējais caunu skaits novērtēts kā 9882 īpatņi. Iespējamā skaita attiecība sugām ir 1976 : 7906 indivīdi vai 1412 : 8470 indivīdi.
HDV	Popunit	indiv.
	Quality & Date	M (2006) Vidēja kvalitāte, datēts ar 2006. gadu (2007. gada BD 17. panta ziņojuma dati).
	Min	20 000 2007. gada BD 17. panta ziņojuma dati (eksperta vērtējums).
	Max	25 000 2007. gada BD 17. panta ziņojuma dati (eksperta vērtējums).
	Trend period	1993–2006
	Trend	+ (pieaugoša tendence)
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Habitat period	M (2006) Vidēja kvalitāte, datēts ar 2006. gadu (2007. gada BD 17. panta ziņojuma dati).
	Trend	+ (pieaugoša tendence)
	Popunit_final	i (indivīds)
	Min_final	19504
	Max_final	20897 Minimālās un maksimālās skaita vērtības ir pieņēmums, kas balstīts uz VMD medijamo dzīvnieku statistiku, kā arī meža un akmens caunu savstarpējo proporciju. Līdz 2014. gadam šajā statistikā skaita vērtējums dots caunām kopumā, nenodalot atsevišķi pa sugām. Pieņemts, ka akmens un meža caunu skaitliskā attiecība ir 1 : 4 (līdzīgi kā nomedīto akmeņu un meža caunu attiecība pirms Otrā pasaules kara (Lange 1970, citēts no Ozoliņš, Pilāts 1995)) vai 1 : 6 (kā tas bijis pēdējo 8 gadu laikā). 2004. gadā kopējais caunu skaits novērtēts kā 24380 īpatņi. Iespējamā skaita attiecība sugām ir 4876 : 19504 indivīdi vai 3483 : 20897 indivīdi.
	Trend 1991-2006	I (pieaugoša tendence)
CV	Date	2013–2018

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
		2019. gada BD 17. panta ziņojums.
	Popunit	i (indivīds)
	Min	21 000 2019. gada BD 17. panta ziņojuma dati (noapaļots VMD novērtējums).
	Max	24 000 2019. gada BD 17. panta ziņojuma dati (noapaļots VMD novērtējums).
	Value	na
	Type	estimate (novērtējums)
	Popunit_alt	na
	Min_alt	na
	Max_alt	na
	Value_alt	na
	Type_alt	na
	Method	estimatePartial Vērtējums, kas balstās uz eksperta viedokļa ar ļoti ierobežotiem datiem. 2019. gada BD 17. panta ziņojumā norādīts, ka meža caunu populācijas monitoringu veic VMD. Oficiālā statistika (http://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskaslapas/medibas/valsts-meza-dienests/statiskaslapas/skaitli-un-fakti?id=766) balstās uz regulāriem VMD darbinieku novērojumiem, vērtējumu par meža caunu ikgadējo skaitu sniedzot atbilstoši stāvoklim uz 1. aprīli.
	Trend period	2007–2018
	Trend	Unk (tendence nezināma)
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Method	absentData (nepietiekami dati vai tie nav pieejami)
	Habitat period	2007–2018
	Trend	S Tendence stabila (būtiski nemainās).
	Method	estimateExpert (eksperta viedoklis, kas balstās uz ļoti ierobežotiem datiem)
	Popunit_final	i (indivīds)
	Min_final	21113 Izmantots VMD mazākais skaita vērtējums BD 17. panta ziņojuma perioda (2013-2018) laikā.
	Max_final	24326 Izmantots VMD lielākais skaita vērtējums BD 17. panta ziņojuma perioda (2013-2018) laikā.
	Trend 2007-2018	I (pieaugoša tendence)

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
		<p>Caunu skaita dinamika</p>  <p>Grafikā norādīta abu caunu sugu kopējā skaita dinamika.</p>
	Dati_FRR	
REF	Area	64589 Visa Latvijas teritorija.
	Period	1991 1990. gadu pirmā puse (Ozoliņš, Pilāts 1995).
HDV	Area	64589 Visa Latvijas teritorija.
	Quality & period	G (2006) Laba kvalitāte, datēts ar 2006. gadu.
	Trend	= Tendence stabila (būtiski nemainās).
	Magnitude	na
	Area_final	64589 Visa Latvijas teritorija.
	Trend 1991-2006	stable Tendence stabila (būtiski nemainās).
CV	Area	64589 Visa Latvijas teritorija.
	Period	2007–2018
	Trend	S Tendence stabila (būtiski nemainās).
	Trend_method	estimatePartial (ekstrapolācija no ierobežota datu apjoma)
	Area_final	64589 Visa Latvijas teritorija.
	Trend 2007-2018	stable Tendence stabila (būtiski nemainās).
	Lēmumi_FRP	
	Variants (8. attēls)	4. variants.
	1. Klimata izmaiņas	0 (nē) Nav datu, kas liecinātu par klimata ietekmi uz meža caunu skaita dinamiku.
	2. LV populācijas nozīmība	1 (jā) Atbilstoši 2019. gada BD 17. panta ziņojuma datiem Latvijas meža caunu populācija veido 21,03 % no ES Boreālā reģiona populācijas.

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	3. Populāciju izolācija	0 (nē) Populācija nav izolēta.
	4. Negatīvie faktori	0 (nē) Skaita samazinājums nav noticis.
	5. Negatīvas tendences	0 (nē) Skaita samazinājums nav noticis.
	Lēmumi_FRR	
	Variants (8. attēls)	1. variants.
	1. Klimata izmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na

Literatūra un informācijas avoti

Auniņš, A., Opermanis O. 2022. Vadlīnijas sistemātiskai sugu un biotopu aizsardzības mērķu noteikšanai. Versija 2.0. Latvijas Universitāte, Dabas aizsardzības pārvalde.
<https://www.daba.gov.lv/lv/media/15968/download>

Lange, W. L. 1970. Wild und Jagd in Lettland. H. von Hirschheydt, Hannover.

Ozoliņš, J., Pilāts, V. 1995. Distribution and status of small and medium-sized carnivores in Latvia.- Ann.Zool.Fennici 32: 21-29.

<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/>
<https://www.vmd.gov.lv/lv/medijamo-dzivnieku-populacijas>
<https://www.lms.org.lv/likumi-un-dokumenti/>